

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рж1 р 1/2024
19.03.2024. године
Београд

Врховни суд, председник суда Јасмина Васовић, у предмету предлагача АА из ..., ул. ... бр. ..., чији је пуномоћник Вања Д. Ковачевић, адвокат из ..., ул. ... бр. ..., ради заштите права на суђење у разумном року, одлучујући о жалби предлагача изјављеној против решења Апелационог суда у Београду Р4р 16/23 од 22.01.2024. године, донео је 19.03.2024. године

РЕШЕЊЕ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба предлагача и потврђује решење Апелационог суда у Београду Р4р 16/23 од 22.01.2024. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев предлагача за накнаду трошкова поступка.

Образложење

Решењем Апелационог суда у Београду Р4р 16/23 од 22.01.2024. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор предлагача ради убрзавања поступка у предмету Апелационог суда у Београду Гж1 1404/22. Ставом другим изреке, одбијен је захтев предлагача за накнаду трошкова поступка.

Против наведеног решења предлагач је изјавио жалбу из свих законом предвиђених разлога. Навео је да Апелациони суд у Београду приликом доношења одлуке није правилно оценио све околности који утичу на оцену дужине трајања поступка, с обзиром да је од момента подношења тужбе прошло више од пет година.

Одлучујући о жалби предлагача, у смислу чл. 16, 18. и 20. став 3. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“ бр. 40/15 и 92/23) и члана 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку („Службени гласник СРС“ бр. 25/82 и 48/88 и „Службени гласник РС“ бр. 46/95...14/22), Врховни суд је испитао побијано решење, применом члана 386. у вези члана 402. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...10/23 - др. закон) и закључио да је жалба неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тач. 1, 2, 3, 5, 7. и 9. Закона о парничном поступку, на коју другостепени суд пази по службеној дужности.

Из списка предмета Гж1 1404/22 произилази да је АА (овде предлагач) у својству тужиоца поднео 27.11.2018. године тужбу Првом основном суду у Београду, против туженог „Sectra consul ting“ ДОО, ради исплате. Првостепена пресуда П1 540/19 донета је 31.03.2021. године, па је предмет по жалби туженог прослеђен Апелационом суду у Београду. Поступајући по жалби, Апелациони суд у Београду је донео одлуку Гж1 3102/21 од 25.08.2021. године, којом је укинуо првостепену пресуду и предмет вратио првостепеном суду на поновно одлучивање. У поновном поступку, Први основни суд у Београду је донео пресуду П1 6688/21 од 01.12.2021. године, против које је тужени изјавио жалбу, па су списи предмета 24.05.2022. године прослеђени на даље одлучивање Апелационом суду у Београду и заведени под бројем Гж1 1404/22. Решењем од 15.11.2023. године отворена је расправа у овом предмету и рочиште је заказано за 13.12.2023. године, али није одржано због дојаве о бомби. Предлагач је 20.12.2023. године поднео Апелационом суду у Београду приговор ради убрзавања поступка у предмету тог суда Гж1 1404/2022, са захтевом да се утврди да му је у наведеном предмету повређено право на суђење у разумном року. Судија известилац је у свом изјашњењу на наводе приговора навео да је наредна расправа заказана за 28.02.2024. године.

Апелациони суд у Београду је побијаним решењем одбио приговор предлагача са образложењем да се судски поступак на који се односи приговор предлагача не сматра хитним, те да не постоји разлог који би указивао на потребу одступања од правног стандарда установљеног у пракси Европског суда за људска права, а прихваћеној и у пракси судова Републике Србије, по којој до повреде права на суђење у разумном року долази када поступак траје дуже од три године у једној инстанци, пет година у две инстанце и 6 година уколико има места тростепеном одлучивању. Пошто од дана подношења иницијалног акта нису протекли наведени рокови, услед чијег протока би могло да дође до повреде права предлагача на суђење у разумном року, Апелациони суд у Београду је закључио да право предлагача у овој фази поступка није повређено, имајући у виду да последица непоштовања инструкционих рокова не доводи аутоматски до утврђења повреде права на суђење у разумном року.

По оцени Врховног суда, правилан је закључак Апелационог суда у Београду да предлагачу није повређено право на суђење у разумном року у предмету тог суда Гж1 1404/22.

Према члану 32. став 1. Устава Републике Србије, свако има право да му независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и оптужбама против њега.

Чланом 4. Закона о заштити права на суђење у разумном року, прописано је да се при одлучивању о правним средствима којим се штити право на суђење у разумном року уважавају све околности предметног суђења, пре свега сложеност чињеничних и правних питања, целокупно трајање поступка и поступање суда, јавног тужилаштва или другог државног органа, природа или врста предмета суђења или истраге, значаја предмета суђења или истраге по странку, понашање странке током поступка, посебно поштовање процесних права и обавеза, затим поштовање редоследа решавања предмета и законски рокови за заказивање рочишта и главног претреса и израду одлуке.

Разумна дужина трајања судског поступка представља оптимално потребно време да се одлучи о праву странке које је спорно, да би се отклонила неизвесност, а странка добила сазнање да ли јој спорно право припада или не, чиме се обезбеђује и правна сигурност странака. Међутим, оптимално потребно време за окончање поступка је релативна категорија јер се процењује у сваком конкретном случају, на основу околности које се тичу сложености чињеничних и правних питања у судском поступку, понашања предлагача, поступања суда, природе захтева, односно значаја предмета спора за подносиоца захтева. Случајеви који према својим околностима имају посебан значај за подносиоца приговора или за њега постоји ризик због одуговлачења захтевају нарочиту марљивост у поступању односно посебну хитност, те се и реално краће време трајања поступка може сматрати неразумним.

У конкретном случају, предлагач у жалби не наводи чињенице на којима заснива своју тврдњу да је предметни поступак хитан. Приоритетни предмети у којима се захтева посебна хитност у поступању, кроз праксу Европског суда за људска права су: радни спорови и спорови у вези са остваривањем права на пензију и инвалиднину; породични спорови; поступци ради накнаде штете за жртве несреће; предмети који се односе на кривичне поступке и лица у притвору; предмети који се односе на полицијско насиље и предмети који су хитни због личног својства подносиоца (лица са инвалидитетом, потпуно или делимично лишена пословне способности, лица која болују од неизлечиве болести или су у поодмаклом животном добу). Приоритетним предметима такође се сматрају они где би за подносиоца представке могла да настане ненадокнадива штета. Радни спорови који су приоритетни и у којима се захтева посебна хитност у поступању, имајући у виду праксу Европског суда за људска права, су спорови о заснивању, постојању и престанку радног односа. У конкретном случају, предмет је спора је исплата, па је правилан закључак апелационог суда да предметни поступак не спада у приоритетне.

Врховни суд је ценио наводе жалбе којима се истиче да је приликом доношења одлуке Апелациони суд у Београду прекорачио законом прописан рок од 9 месеци, али је нашао да су исти без утицаја на доношење другачије одлуке. Наиме, законом прописани рокови у којима другостепени суд треба да одлучи по жалби странке представљају инструкциони рок за суд, који је дужан да поштује редослед при одлучивању, као и да предност да хитним предметима, што указује да непоштовање рока не доводи до последица које би условиле другачију оцену основаности приговора за убрзавање поступка у конкретном предмету. Непоступање суда по инструкционим роковима не доводи аутоматски до утврђења повреде права на суђење у разумном року и не дозвољава одвојено посматрање тог рока у односу на целокупан поступак. Правилна примена правног стандарда суђења у разумном року, између осталог, подразумева анализу благовремености суђења у свим фазама поступка, као и оцену укупне дужине трајања суђења. У конкретном случају, поступак у две инстанце траје пет година, што значи да није одступљено од правног стандарда установљеног у пракси Европског суда за људска права. Евентуална кашњења у појединим фазама поступка не доводе до аутоматске повреде права на суђење у разумном року ако поступак у целини не траје неразумно дуго, па се неосновано жалбом указује да је дужина трајања жалбеног поступка довела до повреде права на суђење у разумном року. Осим тога, приговор је већ остварио своју сврху јер је довео до убрзавања поступка у предмету Апелационог суда у Београду Гж1 1404/22, будући да је расправа заказана за 28.02.2024. године.

Са изложеног, применом одредбе члана 18. став 2. Закона о заштити права на суђење у разумном року, одлучено је као у ставу првом изреке.

Врховни суд је одбио и захтев предлагача за накнаду трошкова поступка применом одредбе члана 153. став 1. Закона о парничном поступку у вези са чланом 30. Закона о ванпарничном поступку, имајући у виду да предлагач није успео у поступку по жалби, због чега је одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник Врховног суда
Јасмина Васовић, с.р.**

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против овог решења није дозвољена жалба

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић